

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра соціальної педагогіки

Силабус освітнього компонента

СОЦІАЛЬНО-ОБСЛУГОВУЮЧА ПРАКТИКА

Назва практики	Соціально-обслуговуюча практика
Веб-сайт для практики	http://do.luguniv.edu.ua/ http://do1.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання практики	<p><i>Мета соціально-обслуговуючої практики</i> – знайомство з системою роботи з соціального обслуговування бази практики, категоріями клієнтів, змістом професійної діяльності.</p> <p><i>Основні завдання соціально-обслуговуючої практики:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення нормативно-правової бази, що регламентує діяльність служби з соціального обслуговування і порядку надання соціальної допомоги та соціальних послуг клієнтам. – знайомство з посадовими обов’язками працівників, які стосуються соціального обслуговування. – вивчення системи роботи з соціального обслуговування конкретного клієнта. – вивчення соціально-психолого-педагогічних особливостей основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики. – спостереження й аналіз професійної діяльності спеціалістів, які здійснюють соціальне обслуговування. – участь у здійсненні соціального обслуговування.
Тривалість практики	3 кредити, 90 годин Організаційний етап практики – 10 год. (денна та заочна форми навчання) Основний етап практики – 70 год. (денна та заочна форми навчання) Підсумковий етап практики – 10 год. (денна та заочна форми навчання)
Результати практики	<p>Вивчення курсу сприяє:</p> <p><i>Формуванню інтегральної компетентності:</i> здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і практичної психології або у процесі навчання, що передбачає застосування певних соціальних, соціально-педагогічних та психологічних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Набуттю загальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. - Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. - Здатність приймати обґрунтовані рішення. - Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов’язків. - Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. <p><i>Набуттю спеціальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

- Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- Здатність до виявлення, соціального інспектування й оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.
- Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- Здатність оцінювати соціальні, соціально-педагогічні і психологічні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад, встановлювати і підтримувати професійні відносини, співпрацювати з профільними фахівцями, професійними організаціями, іншими зацікавленими сторонами щодо виконання професійної діяльності.
- Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів професійної діяльності.
- Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.

Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:

- Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.
- Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної, соціально-педагогічної, психологічної проблеми.
- Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
- Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення профілактичних та просвітницьких заходів, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо відповідно до вимог замовника, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
- Використовувати спеціалізоване програмне забезпечення у ході розв'язання професійних завдань.
- Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.
- Використовувати методи профілактики для запобігання можливих відхилень у психічному розвитку, порушень поведінки, міжособистісних стосунків, для розв'язання конфліктів, попередження соціальних ризиків та складних життєвих обставин.
- Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи, розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних, соціально-педагогічних та психічних явищ в контексті виконання професійних завдань.
- Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання

	<p>проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога. - Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів професійної діяльності, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів. - Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин; складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. - Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання. - Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей; використовувати методи соціально-виховної та анімаційної діяльності у роботі з різними категоріями клієнтів, дітьми та молоддю з особливими потребами. - Визначати зону професійної відповідальності та взаємодіяти з різними фахівцями, органами, установами, організаціями щодо виконання завдань професійної діяльності. <p><i>Soft skills:</i> вміння налагоджувати міжособистісні контакти та працювати команді; здатність вчитися протягом життя; контекстне мислення; гнучкість, швидка адаптація до змін, оцінка та прийняття рішень, та ін.</p>
<p>Види діяльності здобувачів</p>	<p><i>I етап – організаційний</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультативне засідання з метою ознайомлення з програмою соціально-обслуговуючої практики, отримання завдань та форм звітності 2. Обговорення програми соціально-обслуговуючої практики здобувачів з керівниками практики <p><i>II етап – основний</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Складання календарного плану проходження соціально-обслуговуючої практики, заповнення щоденника 4. Аналітична довідка (характеристика системи роботи бази практики з соціального обслуговування) 5. Аналіз системи соціального обслуговування конкретного клієнта 6. Соціально-психолого-педагогічний портрет основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики 7. Аналіз технологій соціального обслуговування, що використовуються у роботі 8. Характеристика роботи здобувача вищої освіти <p><i>III етап – підсумковий</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Презентація результатів соціально-обслуговуючої практики на кафедрі. 10. Підготовка та подання звіту про проходження соціально-обслуговуючої практики.
<p>Орієнтація (на кого розрахована практика)</p>	<p>для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здобувачі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»</p>
<p>Резюме</p>	<p><i>Сьомкіна Інна Сергіївна</i> – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент</p>

викладача	кафедри соціальної педагогіки, http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Somkina-Inna-Sergiyivna.pdf
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» можуть отримати, звернувшись безпосередньо до викладача, який є керівником практики від ЗВО, або з письмовим запитом на електронну пошту викладача за адресою: syomkinna21@gmail.com
Попередня підготовка	«Міждисциплінарний підхід в соціальній роботі», «Історія, теорія і практика соціальної роботи», «Педагогіка», «Загальна та вікова психологія», «Інформаційно-комунікативні технології в професійній діяльності», «Соціальна педагогіка», «Соціальна психологія».
Як проходити практику?	<p>Практика є невід'ємною частиною ОПП «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» та обов'язковим елементом у підготовці здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота.</p> <p>Основними звітними документами проходження практики є письмовий звіт з переліком видів діяльності, характеристика роботи здобувача з бази проходження практики.</p> <p>Під час проходження практики здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зобов'язані:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасно прибути на базу практики; - ознайомитися з правилами техніки безпеки, охорони праці, внутрішнього трудового розпорядку закладу та дотримуватися їх; - дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики; - у повному обсязі виконувати передбачені програмою практики завдання; - нести відповідальність за виконану роботу; - своєчасно оформити звітну документацію; - презентувати результати проходження практики на кафедрі. <p>Здобувачам вищої освіти, які навчаються за програмами академічної мобільності та пройшли практику в інших закладах вищої освіти України або за кордоном, можуть бути зараховані її результати відповідно до встановленої процедури зарахування результатів навчання</p>
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;">Базові:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Караман О. Л., Степаненко В. І., Юрків Я. І. Наскрізна програма з практики зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»: навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти, організаторів і керівників практики. Київ : Талком, 2022. 130 с. • Караман О. Методологічні засади проблеми соціалізації особистості в умовах гібридної війни на сході України: філософський рівень. <i>Вісник Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.</i> 2020. № 2 (333). Ч. II. С. 157–166. • Кодекс законів про працю України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text • Куленко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики. Суми: Сумський державний університет, 2020. 192 с. • Ларіонова Н. Б. Практика в системі професійної підготовки студентів спеціальностей «Соціальна педагогіка» і «Соціальна робота»: навч.-метод. посіб. для студ., організаторів і керівників практики. Луганськ : Вид-во ДЗ

«ЛНУ імені Тараса Шевченка». 2010. 69 с.

- Лучко М., Надвичина Т. Психологічна допомога сім'ям за складних життєвих обставин. *Психологія і суспільство*. 2018. №3–4. С. 224–250.
- Перелік Державних стандартів соціальних послуг. URL: <http://surl.li/ejrzpn>
- Положення про організацію та проведення практики здобувачів вищої освіти ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». URL: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2021/07/poloj_praktyka_june2021.pdf
- Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Мінсоцполітики України; Наказ, Класифікатор від 23.06.2020 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
- Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи»: Наказ Мінекономіки від 20.06.2020 р. № 1179. URL: <https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/88-1179.pdf>
- Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
- Професійний стандарт «Соціальний працівник»: Наказ №1049 від 04.07.2019 р. URL: <https://document.vobu.ua/doc/7234>
- Семигіна Т. В. Організація практики студентів спеціальності «Соціальна робота»: досвід України. *Pedagogical concept and its features, social work and linguology: monograf*. Dallas: Publisher Primedia eLaunch LLS, 2020. DOI:10.36074/pcaifswal.ed-1
- Юрків, Я. І. Надання соціальних послуг вразливим категоріям населення як вид професійної діяльності соціального працівника. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2022. № 1(349). Ч.2. 178–191. [https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1\(349\)-2-178-191](https://doi.org/10.12958/2227-2844-2022-1(349)-2-178-191)
- Нерworth, D.H., Rooney, R.H., Rooney, G.D. & Gottfried, K.S. (2017). *Direct Social Work Practice: Teori and Skills* (Tenth) edition. Boston: CengageLearning
- Karaman O, Yurkiv Ya. (2018). Transformation of the higher education system in the conditions of the hybrid war in the east of Ukraine (pp. 9–19). *Educational Studios: Theory and Practice*: monograph / edit. S. T. Zolotukhina, I. M. Trubavina. – Prague-Vienna: Premier Publishing.
- Kourgiantakis T. & Eunjung L. (2020). Social work practice education and training during the pandemic: Disruptions and discoveries. *International Social Work*, 63 (6), 761–765. <https://doi.org/10.1177/0020872820959706>.

Додаткові:

- Березовська, Л. І. Формування комунікативно-мовленнєвої діяльності у процесі практичної підготовки майбутніх соціальних працівників. *Virtus*. 2019. № 35. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3260>
- Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти: МОН України; Наказ, Положення, Форма типового документа [...] від 26.12.2017 № 1669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
- Рижанова А. О. Соціокультурні технології та соціально-педагогічна діяльність в умовах інформаційного суспільства. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2017. № 5. С. 166 – 175.

- Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
- Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч.; Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології / З. П. Кияниця, Ж. В. Петрович. К. : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с.
- Юрків Я. І. Професійна підготовка майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до роботи із вразливими категоріями населення : монографія. Київ : Талком, 2021. 460 с.
- Юрків, Я. І. Характеристика суб'єкта професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів до роботи із вразливими категоріями населення. *Education and Pedagogical Sciences. Освіта та педагогічна наука*. 2022. № 1(179). С. 91–98. [https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-1\(179\)-91-98](https://doi.org/10.12958/2227-2747-2022-1(179)-91-98)
- Proctor E. The Pursuit of Quality for Social Work Practice: Three Generations and Counting. *J Soc Social Work Res*, 8 (3): 335–353. DOI: 10.1086/693431
- Safodien, M. (2021). Social work 4.0? The Fourth Industrial Revolution and social work education: a South African perspective . *Social work*, 57 (3). <http://dx.doi.org/10.15270/52-2-946>
- Sehgal, R. (2019). Social Work in Industrial Sector. *Social Work Intervention with Individuals and Groups* (p. 66–95). URL: <http://www.ignou.ac.in/upload/bswe-02-block4-unit-19-small%20size.pdf>
- Sheppard R. (2020). Social work theory and methods: *The essentials*, *Aotearoa New Zealand Social Work*, 32 (1) <https://doi.org/10.11157/anzswj-vol32iss1id712>.
- Suhail, M. (2021). Social Work Practice in Industry: Scope and Functions. *Areas of Social Work Practice* (pp. 211–220). Publisher: AlterNotes Press.
- Zorn, I. & Seelmeyer, U. (2017). Inquiry-based learning about technologies in social work education. *Journal of Technology in Human Services*, 35 (1):49–62.

Інформаційні ресурси

- Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
- Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>
- Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
- Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mkp.gov.ua/>
- Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: <http://www.psyua.com.ua/>
- Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://libr.luguniv.edu.ua/>
- Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/>
- National Association of Social Workers. Social Work Practice. URL: <https://www.naswnyc.org/page/420>
- Society for Social Work and Research. URL: <https://secure.sswr.org/about-sswr/>

Необхідне устаткування	Наявність угоди з базою практики. Направлення на базу практики. Характеристика з бази практики.		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Консультація, презентація, дискусія, повідомлення, виконання вправ та завдань, самостійна робота з джерелами інформації.		
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю:</i> уміння самостійно оцінювати свої знання.</p> <p><i>Поточний контроль:</i> контроль своєчасного прибуття здобувачів до баз практики та її систематичне відвідування, виконання програми практики, строків її проведення, правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики, дотримання принципів академічної доброчесності та професійної етики.</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> – диференційований залік.</p> <p>Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання завдань практики. Максимальна оцінка становить 100 балів. Мінімальна кількість балів для отримання екзамену – 50.</p>		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Критерії оцінювання	Рівні оцінювання	Бали диференційований залік
	Ведення щоденника проходження практики	<p><i>Низький</i> – записи відображають зміст фактично виконаної роботи, спостереження обмежуються фіксацією поверхневих фактів й особистих вражень практиканта.</p> <p><i>Середній</i> – додатково до попереднього рівня записи містять певні елементи аналізу фактів, що спостерігаються, самоаналізу професійного самопочуття, але відсутній системний, обґрунтований аналіз, а також необхідні висновки й пропозиції.</p> <p><i>Високий</i> – присутній системний, обґрунтований аналіз фактів, що спостерігаються, власного професійного самопочуття, а також необхідні висновки й пропозиції.</p>	0-30
	Складання аналітичної довідки (характеристика системи роботи бази практики з соціального обслуговування)	<p><i>Низький</i> – поверхневий, фрагментарний опис роботи з індивідом або групою.</p> <p><i>Середній</i> – поданий достатньо глибокий системний аналіз цієї роботи.</p> <p><i>Високий</i> – глибокий системний аналіз роботи завершують висновки щодо доцільності й ефективності, а також власні пропозиції щодо її удосконалення.</p>	0-20
	аналіз системи соціального обслуговування конкретного клієнта	<p><i>Низький</i> – поверхневий, фрагментарний опис роботи з індивідом або групою.</p> <p><i>Середній</i> – поданий достатньо глибокий системний аналіз цієї роботи.</p> <p><i>Високий</i> – глибокий системний аналіз роботи завершують висновки щодо доцільності й ефективності, а також власні пропозиції щодо її удосконалення.</p>	0-10
	Надання	<i>Низький</i> – портрет носить фрагментарний,	0-30

соціально-психолого-педагогічного портрету основної (або однієї з основних) групи клієнтів бази практики	несистемний, поверхневий характер, не задіяні в комплексі всі можливі джерела для його створення (психолого-педагогічна література, інтерв'ю зі спеціалістами, власні спостереження). <i>Середній</i> – портрет відображає основні особливості у системі, містить елементи аналізу походження цих особливостей та необхідності використання у професійній діяльності. <i>Високий</i> – поданий повний, системний, обґрунтований портрет, аналіз особливостей виступає основою обґрунтування методичної доцільності використання певних підходів і технологій у діяльності.	
аналіз технологій соціального обслуговування, що використовують ся у роботі спеціалістів на базі практики	<i>Низький</i> – показані зміст і характер завдання, доручення, роботи, об'єкт (об'єкти) професійної діяльності, що було сплановано для його виконання, що фактично реалізовано. <i>Середній</i> – описані використані технології, містяться певні елементи аналізу результативності, самооцінки професійної готовності до виконання завдання, психологічного самопочуття у процесі здійснюваної діяльності <i>Високий</i> – глибокий системний аналіз виконання завдання, плану роботи, глибока професійна рефлексія, обґрунтовані висновки щодо професійної готовності й подальшого самовдосконалення..	0-10

Усього за курс 100

Критерії рейтингу
Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
83-89	B	Добре	
75-82	C		
63-74	D	Задовільно	
50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

	0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Формат і політика курсу	<p>Практика передбачає проходження етапів (організаційного, основного, підсумкового), кожен з яких містить виконання певних видів діяльності, форм і методів роботи (консультація, обговорення, аналітична діяльність, планування, аналіз результатів тощо).</p> <p>Практикант і викладач-керівник практики несуть спільну відповідальність для досягнення мети практики, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консультує здобувача щодо роз'яснення змісту і особливостей виконання завдань практики, питань, які були недостатньо зрозумілі під час обговорення програми практики здобувачів з керівниками практики.</p>			
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://surl.li/efpzh), відповідних принципів академічної доброчесності.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Звітна документація, щоденник, презентації мають бути авторськими, оригінальними. - Звітна документація має бути оформлена згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань. - Виявлення ознак академічної недоброчесності у звітній документації практиканта є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. 			
Feedback курсу	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office, за допомогою платформ Google Meet, Microsoft Teams.</p>			